

บทที่ 6

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องในการวิจัยเรื่อง การศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด ในการส่งผลต่อทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคามนี้ เป็นการวิจัยทั้งในเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยผู้วิจัยจะได้เสนอผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการสรุปผลข้อมูล
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. สมมติฐานการวิจัย
4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
6. การวิเคราะห์ข้อมูล
7. สรุปผลการวิจัย
8. อภิปรายผล
9. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
10. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายจากการสรุปผลข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการสรุปผลข้อมูลดังนี้

A1	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 18 - 32 ปี ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
A2	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 18 - 32 ปี ประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
A3	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 18 - 32 ปี ประเภทความผิดอื่นๆ
A4	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 33 - 46 ปี ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน
A5	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 33 - 46 ปี ประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
A6	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 33 - 46 ปี ประเภทความผิดอื่นๆ
A7	แทน	ผู้ต้องขังเพศชาย อายุ 47 ปีขึ้นไป ประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน

- C7 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- C8 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- C9 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดอื่นๆ
- C10 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- C11 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- C12 แทน อายุ 33 - 46 ปี การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดอื่นๆ
- C13 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- C14 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- C15 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาม.ต้นหรือต่ำกว่า ความผิดอื่นๆ
- C16 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์
- C17 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด
- C18 แทน อายุ 47 ปีขึ้นไป การศึกษาสูงกว่าม.ต้น ความผิดอื่นๆ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขัง เรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม ใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรม
2. เพื่อทดสอบปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิดของผู้ต้องขัง ที่ส่งผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด
4. เพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการวิจัย

1. ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
2. เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทความผิดของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการส่งผลต่อทัศนคติ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

3. ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทความผิด ต่างกัน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร (Population) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

1.1 ผู้ต้องขังที่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รวมทั้งสิ้น 1,416 คน (ข้อมูลจากฝ่ายควบคุม เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ณ วันที่ 6 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556) แยกเป็น

ผู้ต้องขังชาย จำนวน 1,184 คน

ผู้ต้องขังหญิง จำนวน 232 คน

1.2 ผู้ชำนาญการ ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ ระดับชำนาญการ จำนวน 17 ท่าน ซึ่งเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการควบคุม แก้ไข และพัฒนาฟื้นฟูพฤติกรรมเสียของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยตรง

2. กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม ตามประเภทของการวิจัย คือการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพดังนี้

2.1 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้ต้องขัง ที่ถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 1,416 คน ใช้วิธีการหากกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane, 1970 อ้างถึงในรังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2551 : 42) ได้จำนวน 312 คน แบ่งได้ดังนี้

ผู้ต้องขังชาย จำนวน 261 คน

ผู้ต้องขังหญิง จำนวน 51 คน

2.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ผู้ชำนาญการจำนวน 17 คน (จาริณี เขียมสะอาด, 2555 : 207, ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ, 2555 : 110-112) ซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดกรมราชทัณฑ์ ระดับชำนาญการ เป็นผู้บริหารเรือนจำจังหวัดมหาสารคามและเป็นบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและพัฒนาจิตใจผู้ต้องขังภายในเรือนจำจังหวัดมหาสารคามโดยตรง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 แบบตามประเภทของการวิจัย คือ แบบวัดทัศนคติ สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ดังนี้

1. ลักษณะของเครื่องมือ

1.1 แบบวัดทัศนคติสำหรับงานวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Questionnaire)

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางชีวสังคมของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และประเภทความผิด โดยคำถามจะมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklists) จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังแบบอิงเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 53) จำนวน 20 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบตัวเลือกตอบ 4 ตัวเลือก (Multiple Choice Test) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ตัวเลือกที่ถูกต้องจำนวน 1 ตัวเลือก กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ตัวเลือกถูกจำนวน 3 ตัวเลือก กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน

ตอนที่ 3 แบบวัดความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขัง จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งเป็นคำถามเชิงลบ จำนวน 6 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 10, 16, 17, 21, 22, 28 และเป็นคำถามเชิงบวก จำนวน 24 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบลิเคิร์ท มี 5 ระดับ (พิมพา หิรัญกิตติ. 2552 : 96)

ตอนที่ 4 แบบวัดพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จำนวน 60 ข้อ ลักษณะของแบบวัดเป็นแบบ ตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีพฤติกรรมที่สอดคล้องต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

ไม่มีพฤติกรรมที่สอดคล้องต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง กำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0 คะแนน

1.2 แบบสอบถามสำหรับงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Questionnaire)

เพื่อศึกษาแนวทางการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม แบ่งออกเป็น 3 รอบ ดังนี้

1.2.1 รอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามซึ่งมีคำถามปลายเปิดซึ่งจะกำหนดแนวทางในการตอบอย่างคร่าวๆ เกี่ยวกับ แนวทางการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามใน 3 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรู้ ความรู้สึก และพฤติกรรม จำนวน 3 ข้อ

1.2.2 รอบที่ 2-3 หลังจากที่ได้รับแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 กลับคืนจนครบแล้ว ผู้วิจัยจะรวบรวมความคิดเห็นให้อยู่ในรูปข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ต

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งได้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพ

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean), ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation), One – way MANOVA , Three – way MANOVA และ Four – way MANOVA

2. การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการตอบแบบสอบถามโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency), ค่าร้อยละ (Percentage), ค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยควอไทล์ (Inter-quartile Range) และใช้การบรรยายเชิงพรรณนา

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

ผลการวิจัยเชิงปริมาณที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของผู้ต้องขัง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1 คุณลักษณะทางชีวสังคมของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถอธิบายลักษณะต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1.1 จำแนกตาม เพศ พบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 161 คน คิดเป็นร้อยละ 51.60 นอกนั้นเพศหญิง จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40

1.1.2 จำแนกตาม อายุ ปรากฏว่าช่วงอายุ 33 - 46 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 114 คน คิดเป็นร้อยละ 36.50 รองลงมา คือ ช่วงอายุ 47 ปีขึ้นไปจำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 33.10 และช่วงอายุ 18 - 32 ปีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 30.40 ตามลำดับ

1.1.3 จำแนกตาม ระดับการศึกษา ปรากฏว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือต่ำกว่า มีจำนวนมากที่สุด คือ 162 คน คิดเป็นร้อยละ 51.90 และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 ตามลำดับ

1.1.4 จำแนกตาม ประเภทความผิด ปรากฏว่าความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด จำนวนมากที่สุด คือ 107 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 รองลงมา คือความผิดอื่นๆจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 33.30 และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินจำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 32.40 ตามลำดับ

1.2 ระดับทัศนคติของผู้ต้องขังโดยรวมและในแต่ละองค์ประกอบ สรุปได้ว่า ผู้ต้องขังมีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยรวมอยู่ในระดับสูง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 และเมื่อวิเคราะห์ในแต่ละองค์ประกอบพบว่าอยู่ในระดับสูง 2 องค์ประกอบ เรียงตามลำดับได้ดังนี้ องค์ประกอบความรู้ และองค์ประกอบความรู้สึก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.47 และ 4.10 ตามลำดับ และอยู่ในระดับสูงที่สุด 1 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบ พฤติกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64

1.3 การวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภท ความผิดในการส่งผลต่อทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และ ประเภทความผิด โดยมีปฏิสัมพันธ์กันทั้งแบบ สามทาง และสองทาง ในการส่งผลถึงทัศนคติ ต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ดังนั้นในการแปลผลจะไม่แยกแปลความหมายของอิทธิพลหลัก ของตัวแปร เพราะการแปลความหมายของตัวแปรอิสระตัวหนึ่ง จะขึ้นอยู่กับระดับของตัวแปร อิสระอีกตัวหนึ่ง (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. 2551 : 274) ซึ่งจากการวิเคราะห์หมายความว่า ผู้ต้องขังที่มี เพศ อายุ การศึกษา และประเภทความผิดแตกต่างกัน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งจากการวิเคราะห์ความแปรปรวนพหุคูณ แบบสามทาง (Three – way MANOVA) พบว่า มีความแปรปรวนแบบสามทางเกิดขึ้น 3 กลุ่ม ได้แก่

13.1 เพศ * อายุ * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน

1.3.2 เพศ * การศึกษา * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน

1.3.3 อายุ * การศึกษา * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน

จึงทำการทดสอบทางสถิติด้วย One – way MANOVA ตามความแปรปรวนในแต่ละ ละเอียดกลุ่ม เพื่อหาความแตกต่างในแต่ละองค์ประกอบต่อไป โดยพบว่า

ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ต่างกัน มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ต่างกัน มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ต่างกัน มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนในแต่ละกลุ่ม เพื่อหาความแตกต่างในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า ทุกกลุ่มมีความแปรปรวนที่แตกต่างกันในทุกองค์ประกอบ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ในแต่ละกลุ่ม เพื่อหาความแตกต่างในแต่ละองค์ประกอบต่อไป

1.4 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม A1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 , A9, A13 และ A16 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A1 ($\bar{X} = 3.55$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 3.05$), A13 ($\bar{X} = 3.04$), และ A16 ($\bar{X} = 3.00$) ตามลำดับ แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A9 ($\bar{X} = 4.11$)

A11 ($\bar{X} = 3.22$), A17 ($\bar{X} = 3.33$), A12 ($\bar{X} = 3.38$), A15 ($\bar{X} = 3.44$) และ A14 ($\bar{X} = 3.61$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A10 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A13 และ A16 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A10 ($\bar{X} = 3.80$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A16 ($\bar{X} = 3.00$) และ A13 ($\bar{X} = 3.04$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A13 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A14 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A13 ($\bar{X} = 3.04$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 3.61$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A16 และ A18 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 3.61$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A16 ($\bar{X} = 3.00$) และ A18 ($\bar{X} = 3.14$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A15 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A16 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 3.61$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A16 ($\bar{X} = 3.00$)

1.5 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภท ความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม A1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8, A9, A10 และ A14 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A1 ($\bar{X} = 4.13$) มีความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.51$), A8 ($\bar{X} = 4.39$), A10 ($\bar{X} = 4.27$), และ A9 ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8, A9, A10 และ A14 โดยพบว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A2 ($\bar{X} = 4.09$) มีความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่า ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.51$), A8 ($\bar{X} = 4.39$), A10 ($\bar{X} = 4.27$), และ A9 ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 และ A10 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A2 ($\bar{X} = 4.07$) มีความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 4.39$) และ A10 ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 และ A10 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A4 ($\bar{X} = 4.06$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 4.39$) และ A10 ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 และ A10 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A5 ($\bar{X} = 4.14$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 4.39$) และ A10 ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A6 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 และ A10 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A6 ($\bar{X} = 4.05$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 4.39$) และ A10 ($\bar{X} = 4.27$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A7 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A8 , A9, A10, A12 และ A14 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A7 ($\bar{X} = 3.97$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.51$), A8 ($\bar{X} = 4.39$), A10 ($\bar{X} = 4.27$), A9 ($\bar{X} = 4.25$) และ A12 ($\bar{X} = 4.21$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A8 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A11 , A13, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 4.39$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A13 ($\bar{X} = 4.12$), A17 ($\bar{X} = 4.09$), A16 ($\bar{X} = 4.06$), A11 ($\bar{X} = 4.03$), A18 ($\bar{X} = 4.00$), และ ตามลำดับ A15 ($\bar{X} = 3.39$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A9 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A15, A16 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A9 ($\bar{X} = 4.25$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A16 ($\bar{X} = 4.06$), A18 ($\bar{X} = 4.00$), และ ตามลำดับ A15 ($\bar{X} = 3.39$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A10 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A11 , A13, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A10 ($\bar{X} = 4.51$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A13 ($\bar{X} = 4.12$), A17 ($\bar{X} = 4.09$), A16 ($\bar{X} = 4.06$), A11 ($\bar{X} = 4.03$), A18 ($\bar{X} = 4.00$), และ ตามลำดับ A15 ($\bar{X} = 3.39$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A11 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A14 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A11 ($\bar{X} = 4.03$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.27$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A12 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A15 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A12 ($\bar{X} = 4.21$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A15 ($\bar{X} = 3.93$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A14 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A15, A16 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A9 ($\bar{X} = 4.27$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A16 ($\bar{X} = 4.06$), A18 ($\bar{X} = 4.00$), และ ตามลำดับ A15 ($\bar{X} = 3.39$)

1.6 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม A1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9 และ A11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A1 ($\bar{X} = 4.72$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A9 ($\bar{X} = 4.33$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A6 , A7, A8 และ A11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A2 ($\bar{X} = 4.55$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A6 ($\bar{X} = 5.00$), A7 ($\bar{X} = 5.00$) และ A8 ($\bar{X} = 5.00$) แต่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A11 ($\bar{X} = 4.05$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A6 , A7, A8 และ A9 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A3 ($\bar{X} = 4.66$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A6 ($\bar{X} = 5.00$), A7 ($\bar{X} = 5.00$) และ A8 ($\bar{X} = 5.00$) แต่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A9 ($\bar{X} = 4.33$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม A4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9 , A11 และ A12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A4 ($\bar{X} = 4.66$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A12 ($\bar{X} = 4.44$), A9 ($\bar{X} = 4.33$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9 , A11 และ A12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A5 ($\bar{X} = 4.83$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A12 ($\bar{X} = 4.44$), A9 ($\bar{X} = 4.33$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A6 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9, A10, A11, A12, A13 , A14, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A6 ($\bar{X} = 5.00$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A13 ($\bar{X} = 4.70$), A14 ($\bar{X} = 4.61$), A16

($\bar{X} = 4.61$), A18 ($\bar{X} = 4.57$), A15 ($\bar{X} = 4.55$), A17 ($\bar{X} = 4.50$), A12 ($\bar{X} = 4.44$), A9 ($\bar{X} = 4.33$), A10 ($\bar{X} = 4.25$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A7 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9, A10, A11, A12, A14, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A7 ($\bar{X} = 5.00$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.61$), A16 ($\bar{X} = 4.61$), A18 ($\bar{X} = 4.57$), A15 ($\bar{X} = 4.55$), A17 ($\bar{X} = 4.50$), A12 ($\bar{X} = 4.44$), A9 ($\bar{X} = 4.33$), A10 ($\bar{X} = 4.25$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A8 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A9, A10, A11, A12, A14, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A8 ($\bar{X} = 5.00$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A14 ($\bar{X} = 4.61$), A16 ($\bar{X} = 4.61$), A18 ($\bar{X} = 4.57$), A15 ($\bar{X} = 4.55$), A17 ($\bar{X} = 4.50$), A12 ($\bar{X} = 4.44$), A9 ($\bar{X} = 4.33$), A10 ($\bar{X} = 4.25$) และ A11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม A11 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม A12, A13, A14, A15, A16, A17 และ A18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A11 ($\bar{X} = 4.05$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม A13 ($\bar{X} = 4.70$), A14 ($\bar{X} = 4.61$), A16 ($\bar{X} = 4.61$), A18 ($\bar{X} = 4.57$), A15 ($\bar{X} = 4.55$), A17 ($\bar{X} = 4.50$) และ A12 ($\bar{X} = 4.44$) ตามลำดับ

1.7 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และ ประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม B1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6, B7, B8 และ B10 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B1 ($\bar{X} = 3.55$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.11$) แต่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B7 ($\bar{X} = 3.13$), B8 ($\bar{X} = 3.18$), และ B10 ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B3, B4, B5, B7, B8, B9, B10, B11 และ B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B2 ($\bar{X} = 3.88$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B4 ($\bar{X} = 3.74$), B11 ($\bar{X} = 3.59$), B3 ($\bar{X} = 3.37$), B9 ($\bar{X} = 3.36$), B12 ($\bar{X} = 3.32$), B5 ($\bar{X} = 3.23$), B8 ($\bar{X} = 3.18$), B7 ($\bar{X} = 3.13$) และ B10 ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B3 ($\bar{X} = 3.37$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.11$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B5, B6, B7, B8, B9, B10, B11 และ B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B4 ($\bar{X} = 3.74$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.11$) แต่สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$), B9 ($\bar{X} = 3.36$), B12 ($\bar{X} = 3.32$), B5 ($\bar{X} = 3.23$), B8 ($\bar{X} = 3.18$), B7 ($\bar{X} = 3.13$) และ B10 ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 3.23$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.11$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B6 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B7, B8, B9, B10, B11 และ B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.11$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$), B9 ($\bar{X} = 3.36$), B12 ($\bar{X} = 3.32$), B8 ($\bar{X} = 3.18$), B7 ($\bar{X} = 3.13$) และ B10 ($\bar{X} = 3.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B7 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B7 ($\bar{X} = 3.13$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B8 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B8 ($\bar{X} = 3.18$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B9 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B9 ($\bar{X} = 3.36$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B10 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B10 ($\bar{X} = 3.05$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 3.59$)

1.8 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และ ประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม B1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B3 และ B5 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B1 ($\bar{X} = 4.01$) มีความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.40$) และ B3 ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B3 และ B5 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B2 ($\bar{X} = 3.97$) มีความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.40$) และ B3 ($\bar{X} = 4.20$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B5 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B3 ($\bar{X} = 4.20$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.40$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B5 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B4 ($\bar{X} = 4.03$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.40$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6, B7, B9, B10, B11 และ B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.40$) มีความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B12 ($\bar{X} = 4.04$), B6 ($\bar{X} = 4.06$), B9 ($\bar{X} = 4.06$), B7 ($\bar{X} = 4.10$), B11 ($\bar{X} = 4.11$) และ B10 ($\bar{X} = 4.16$) ตามลำดับ

1.9 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และ ประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม B1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6, B8, B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B1 ($\bar{X} = 4.85$) มีพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.55$), B8 ($\bar{X} = 4.44$), B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B6, B8, B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B2 ($\bar{X} = 4.84$) มีพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B6 ($\bar{X} = 4.55$), B8 ($\bar{X} = 4.44$), B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B8, B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B3 ($\bar{X} = 4.77$) มีพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B8 ($\bar{X} = 4.44$), B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B8, B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B4 ($\bar{X} = 4.81$) มีพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B8 ($\bar{X} = 4.44$), B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B8, B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B5 ($\bar{X} = 4.73$) มีพฤติกรรมที่เป็น ไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B8 ($\bar{X} = 4.44$), B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B7 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B9 และ B11 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B7 ($\bar{X} = 4.62$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขัง B11 ($\bar{X} = 4.33$) และ B9 ($\bar{X} = 4.28$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B8 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B8 ($\bar{X} = 4.44$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขัง B12 ($\bar{X} = 4.76$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B9 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B10 และ B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B9 ($\bar{X} = 4.28$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขัง B12 ($\bar{X} = 4.76$) และ ผู้ต้องขัง B10 ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม B10 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B10 ($\bar{X} = 4.66$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขัง B11 ($\bar{X} = 4.33$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม B11 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม B12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม B11 ($\bar{X} = 4.33$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขัง B11 ($\bar{X} = 4.76$)

1.10 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม C1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C11, C17 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C1 ($\bar{X} = 3.42$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 2.88$) แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$) และ C11 ($\bar{X} = 4.05$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C8, C13, C15 และ C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C2 ($\bar{X} = 3.77$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C8 ($\bar{X} = 3.33$), C13 ($\bar{X} = 3.16$), C15 ($\bar{X} = 3.18$) และ C17 ($\bar{X} = 2.88$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C4, C11 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C3 ($\bar{X} = 3.27$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$), C11 ($\bar{X} = 4.05$) และ C4 ($\bar{X} = 3.88$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C5, C8, C10, C13, C15 และ C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C4 ($\bar{X} = 3.88$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่า

ผู้ต้องขังกลุ่ม C13 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C1 ($\bar{X} = 3.16$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C14 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C14 ($\bar{X} = 3.50$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 2.88$) แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C15 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C15 ($\bar{X} = 3.18$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C16 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C16 ($\bar{X} = 3.38$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 2.88$) แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C17 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 2.88$) มีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.18$)

1.11 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม C1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C2, C4, C6, C7, C9, C12, C13, C14 และ C16 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C1 ($\bar{X} = 4.28$) มีความรู้สึกลงในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C4 ($\bar{X} = 3.90$), C13 ($\bar{X} = 3.95$), C2 ($\bar{X} = 3.96$), C6 ($\bar{X} = 3.97$), C12 ($\bar{X} = 3.98$), C9 ($\bar{X} = 4.00$), C7 ($\bar{X} = 4.01$), C14 ($\bar{X} = 4.02$) และ C16 ($\bar{X} = 4.04$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C3, C8, C9, C11, C17 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C2 ($\bar{X} = 3.96$) มีความรู้สึกลงในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C9 ($\bar{X} = 4.00$), C8 ($\bar{X} = 4.20$), C11 ($\bar{X} = 4.20$), C18 ($\bar{X} = 4.21$), C3 ($\bar{X} = 4.31$) และ C17 ($\bar{X} = 4.46$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C4, C6, C7, C9, C12, C13, C14, C15 และ C16 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C3 ($\bar{X} = 4.31$) มีความรู้สึกลงในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C4 ($\bar{X} = 3.90$), C13 ($\bar{X} = 3.95$), C6 ($\bar{X} = 3.97$), C12 ($\bar{X} = 3.98$), C9 ($\bar{X} = 4.00$), C7 ($\bar{X} = 4.01$), C14 ($\bar{X} = 4.02$), C16 ($\bar{X} = 4.04$) และ C15 ($\bar{X} = 4.07$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C12 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 3.98$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C13 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C13 ($\bar{X} = 3.95$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C14 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C14 ($\bar{X} = 4.02$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C15 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C15 ($\bar{X} = 4.07$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C16 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C16 ($\bar{X} = 4.04$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C17 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.46$) ความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.21$)

1.12 ผลการวิเคราะห์ ความแตกต่างเป็นรายคู่ของผู้ต้องขังที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ในองค์ประกอบพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ดังนี้

ผู้ต้องขังกลุ่ม C1 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C2, C12 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C1 ($\bar{X} = 4.77$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C2 ($\bar{X} = 4.27$) และ C18 ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C2 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C6, C7, C8, C10, C12, C13, C14, C15, C16 และ C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C2 ($\bar{X} = 4.27$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$), C8 ($\bar{X} = 4.94$), C13 ($\bar{X} = 4.83$), C10 ($\bar{X} = 4.77$), C16 ($\bar{X} = 4.77$), C17 ($\bar{X} = 4.76$), C14 ($\bar{X} = 4.72$), C7

($\bar{X} = 4.70$), C6 ($\bar{X} = 4.66$) และ C15 ($\bar{X} = 4.62$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C3 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C8, C10, C12, C13 และ C16 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C3 ($\bar{X} = 4.44$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$), C8 ($\bar{X} = 4.94$), C13 ($\bar{X} = 4.83$), C10 ($\bar{X} = 4.77$) และ C16 ($\bar{X} = 4.77$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C4 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C4 ($\bar{X} = 4.66$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C5 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C6, C7, C8, C10, C12, C13, C14, C16 และ C17 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C2 ($\bar{X} = 4.33$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$), C8 ($\bar{X} = 4.94$), C13 ($\bar{X} = 4.83$), C10 ($\bar{X} = 4.77$), C16 ($\bar{X} = 4.77$), C17 ($\bar{X} = 4.76$), C14 ($\bar{X} = 4.72$), C7 ($\bar{X} = 4.70$) และ C6 ($\bar{X} = 4.66$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C6 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C12 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C6 ($\bar{X} = 4.66$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ แต่ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C7 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C7 ($\bar{X} = 4.70$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C8 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C9, C11 และ C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C8 ($\bar{X} = 4.94$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C9 ($\bar{X} = 4.55$), C11 ($\bar{X} = 4.50$) และ C18 ($\bar{X} = 4.25$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C9 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C12 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C9 ($\bar{X} = 4.55$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C10 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C10 ($\bar{X} = 4.77$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C11 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C12 และ C13 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C11 ($\bar{X} = 4.50$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ต่ำกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$) และ C13 ($\bar{X} = 4.83$) ตามลำดับ

ผู้ต้องขังกลุ่ม C12 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C12 ($\bar{X} = 4.98$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C13 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C13 ($\bar{X} = 4.83$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C14 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C14 ($\bar{X} = 4.72$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C15 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C15 ($\bar{X} = 4.62$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C16 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C16 ($\bar{X} = 4.77$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

ผู้ต้องขังกลุ่ม C17 แตกต่างกับผู้ต้องขังกลุ่ม C18 โดยพบว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C17 ($\bar{X} = 4.76$) มีพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สูงกว่าผู้ต้องขังกลุ่ม C18 ($\bar{X} = 4.25$)

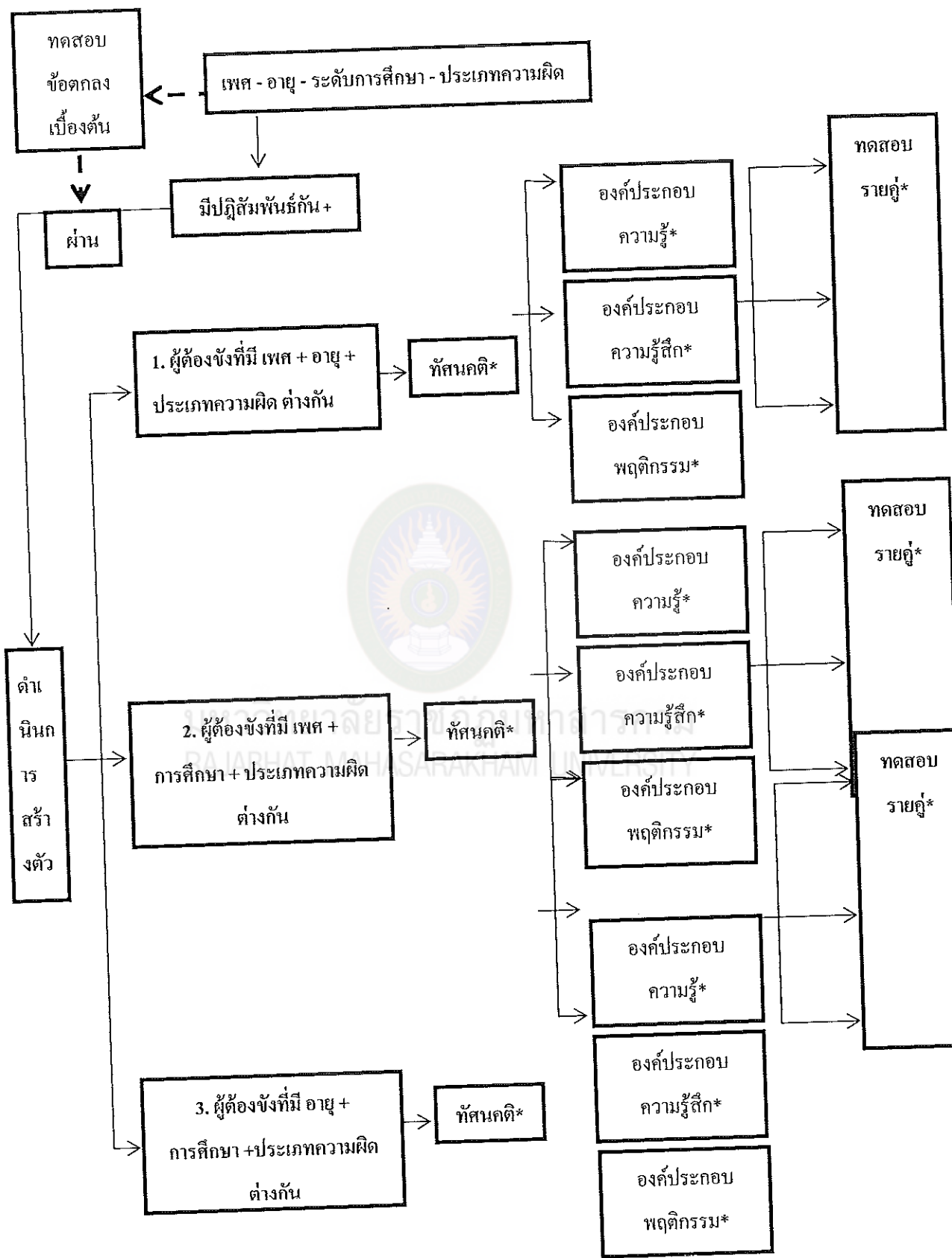
ทั้งนี้ จากผลการทดสอบรายคู่ของ สามารถสรุปได้ ดังนี้

ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้ ความรู้สึกในทางบวก และมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้ต้องขังเพศ ชาย ที่มีอายุ 33-46 ปี และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ในขณะที่ผู้ต้องขังหญิง ที่มีอายุ 47 ปีขึ้นไป และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

ผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน ความรู้ ความรู้สึกในทางบวก และมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้ต้องขังเพศ ชาย ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดอื่นๆ มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 ในขณะที่ผู้ต้องขังเพศ หญิง ที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดอื่นๆ มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

ผู้ต้องขังที่มีอายุ การศึกษา และประเภทความผิดต่างกัน มีความรู้ ความรู้สึกในทางบวก และมีพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยผู้ต้องขัง ที่มีอายุ 33-46 ปี ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ในขณะที่ผู้ต้องขังที่มีอายุ 18-32 ปี ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

จากสรุปผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์และการเปรียบเทียบดังกล่าว สามารถสร้างเป็นแผนภาพที่ 37 ได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 37 สรุปผลการทดสอบปฏิสัมพันธ์และการเปรียบเทียบ

หมายเหตุ

- + หมายถึง มีปฏิสัมพันธ์กันทางสถิติที่ระดับ .05
- * หมายถึง มีความแปรปรวนทางสถิติที่ระดับ .05

จากแผนภาพที่ 37 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทความผิดของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในการส่งผลกระทบต่อทัศนคติ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง โดยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์แบบสามทางเกิดขึ้น 3 กลุ่มได้แก่

1. เพศ * อายุ * ประเภทความผิด	มีปฏิสัมพันธ์กัน
2. เพศ * การศึกษา * ประเภทความผิด	มีปฏิสัมพันธ์กัน
3. อายุ * การศึกษา * ประเภทความผิด	มีปฏิสัมพันธ์กัน

โดยปฏิสัมพันธ์แบบสามทางที่เกิดขึ้น 3 กลุ่มนั้น พบว่า มีความแปรปรวนในองค์ประกอบความรู้ องค์ประกอบความรู้สึก และองค์ประกอบพฤติกรรม ทั้ง 3 กลุ่ม โดยสรุปได้ว่า

ผู้ต้องขังที่มีเพศ อายุ และ ประเภทความผิดต่างกัน ผู้ต้องขังที่มีเพศ การศึกษา และ ประเภทความผิดต่างกัน และผู้ต้องขังที่มี อายุ การศึกษา และ ประเภทความผิดต่างกัน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยผู้ต้องขังที่มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ผู้ต้องขัง เพศ ชาย ที่มีอายุ 33-46 ปี และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด และ กลุ่มผู้ต้องขัง ที่มีอายุ 33-46 ปี ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ($\bar{X} = 4.25$) รองลงมาได้แก่ ผู้ต้องขังเพศ ชาย ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดอื่นๆ ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนผู้ต้องขังที่มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำที่สุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังหญิง ที่มีอายุ 47 ปีขึ้นไป และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงต่ำที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ($\bar{X} = 3.88$) รองลงมาได้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังเพศ หญิง ที่มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดอื่นๆ และ กลุ่มผู้ต้องขังที่มีอายุ 18-32 ปี ที่มีระดับการศึกษา สูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ($\bar{X} = 3.90$)

2. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการศึกษาสภาพ แนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ใน 3 องค์ประกอบ ทั้ง 3 ขั้นตอน สรุปผลได้ดังนี้

สรุปผลจากการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน ในด้านการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
2. ควรคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความสนใจต่อแนวทางการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และกระทำผิดเนื่องจากมีความต้องการทางด้านวัตถุสูง
3. ควรจัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในด้านการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย ในองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้
  - 3.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง
  - 3.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล
  - 3.3 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกัน
  - 3.4 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีความรอบรู้
  - 3.5 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม
4. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องดังต่อไปนี้
  - 4.1 หลักและความหมายของมัชฌิมาปฏิปทา
  - 4.2 หลักและความหมายของมรรค 8
  - 4.3 หลักและความหมายของสมชิวิตา
  - 4.4 หลักและความหมายของอบายมุข 6
  - 4.5 หลักและความหมายของหลักสัน โคช
5. ทำการทดสอบความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังการให้อบรม
6. แนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล จัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
7. ให้คำปรึกษา การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สรุปผลจากการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน ในด้านการปลูกฝังความรู้สึกใน
ทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้
ผู้ต้องขังมีความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1.1 ความพอเพียงจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรม
และต่อสังคมอย่างไร
- 1.2 ความมีเหตุผลจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรม
และต่อสังคมอย่างไร
- 1.3 การมีภูมิคุ้มกันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรม
และต่อสังคมอย่างไร
- 1.4 การมีความรอบรู้จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรม
และต่อสังคมอย่างไร
- 1.5 การมีคุณธรรมจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรม
และต่อสังคมอย่างไร

2. ควรจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้สึกและมุมมองตัวอย่างของบุคคลที่นำ
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ

3. ควรจัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึก
ในทางบวกต่อหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องดังต่อไปนี้

- 3.1 ประโยชน์ของการนำหลักมัชฌิมาปฏิปทา ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 3.2 ประโยชน์ของการนำหลักมรรค 8 ไปใช้ในวิถีการดำเนินชีวิต
- 3.3 ประโยชน์ของการนำหลักสมชีวิตา ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 3.4 ประโยชน์ของการนำหลักอบายมุข 6 ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 3.5 ประโยชน์ของการนำหลักสัน โดษ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

4. ควรทำการวัดความรู้สึกของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

สรุปผลจากการดำเนินการทั้ง 3 ขั้นตอน ในด้านการปลูกฝังพฤติกรรมที่
เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

1. ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังโดย
กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. ควรจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ๓ รายจ่ายเพิ่ม รายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป การเลือกลง

3. ควรจัดกิจกรรมด้านจิตใจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง มีจิตใจเข้มแข็ง ฟังตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประนีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

4. ควรจัดกิจกรรมด้านสังคม โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รัก สามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

5. ควรจัดกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ ผู้ต้องขัง รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิด ประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

6. จัดกิจกรรมด้านเทคโนโลยี โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง รู้จักใช้เทคโนโลยีที่ เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาว บ้างเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

7. จัดการบรรยายเชิงปฏิบัติในประเด็นดังต่อไปนี้

7.1 การนำหลักมัชฌิมาปฏิปทา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

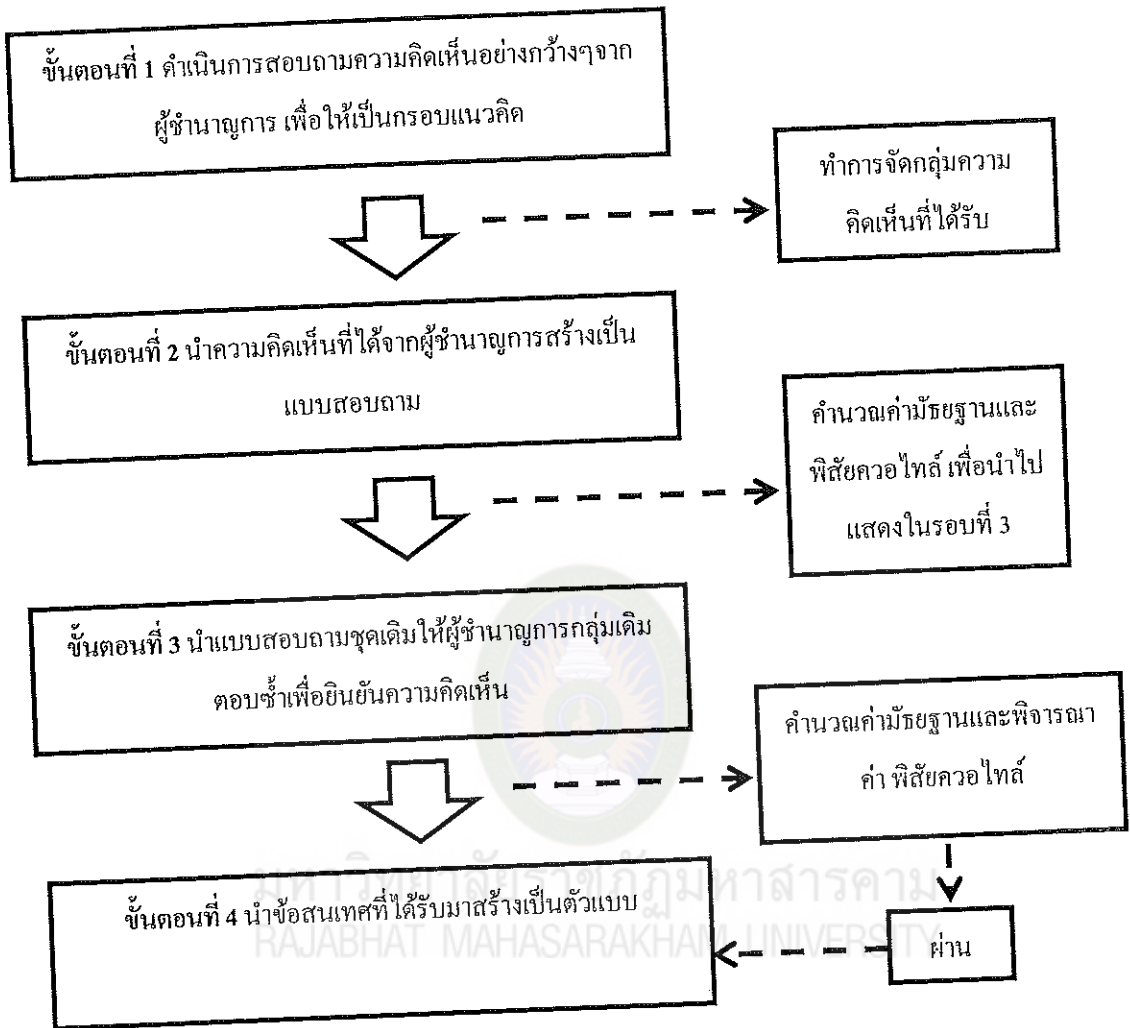
7.2 การนำหลักมรรค 8 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

7.3 นำหลักสมชีวิตา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

7.4 นำหลักอบายมุข 6 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

7.5 นำหลักสันโดษ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จากสรุปผลแนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ใน 3 องค์ประกอบ ดังกล่าว สามารถสร้างเป็นแผนภาพ ที่ 38 กระบวนการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 38 แสดงกระบวนการวิจัยแนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากสรุปผลการศึกษา แนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคามสามารถนำมาแสดงในรูปแบบของตารางได้ดังนี้

ตารางที่ 37 แสดงรูปแบบ แนวทางการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการปลูกฝังความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการปลูกฝังพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
<p>1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง เพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <p>1.1 ความพอเพียงจะมีประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร</p> <p>1.2 ความมีเหตุผลจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร</p> <p>1.3 การมีภูมิคุ้มกันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร</p> <p>1.4 การมีความรอบรู้จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร</p> <p>1.5 การมีคุณธรรมจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร</p>	<p>1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p>

<p>แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. คัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความสนใจต่อแนวทางการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และกระทำการเนื่องจากมีความต้องการทางด้านจิตตปัญญา</p>	<p>แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปยังผู้ต้องขังบุคคลที่สนใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ</p> <p>3. จัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง ประโยชน์ของการนำหลักปรัชญาปฏิบัติไปทำ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต และการดำเนินชีวิต</p>	<p>แนวทางการปลูกฝังพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>2. จัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ดัดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกัน ไม่เสี่ยงเกินไป การเดินทางไปเลือกใส่รองเท้า</p> <p>3. จัดกิจกรรมด้านจิตใจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีตประจบสอประนอม นี้ก็ถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก</p>
<p>3. จัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และมีชื่อเสียงมาให้ความรู้ด้านการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย ในองค์ประกอบ</p> <p>3.1 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง</p> <p>3.2 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล</p> <p>3.3 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกัน</p> <p>3.4 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีความรอบรู้</p> <p>3.5 ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม</p>		

แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการปลูกฝังความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง	แนวทางการปลูกฝังพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
<p>4. ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>4.1 หลักและค่านิยมของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>4.2 หลักและค่านิยมของมรรค 8</p> <p>4.3 หลักและค่านิยมของสมัชชาชีวิต</p> <p>4.4 หลักและค่านิยมของอบายมุข</p> <p>4.5 หลักและค่านิยมของหลักสันโดษ</p>	<p>เศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>4. จัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกลงในทางบวกต่อหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง ประโยชน์ของการนำหลักมรรค 8 ไปใช้ในชีวิตการดำเนินชีวิต</p>	<p>4. จัดกิจกรรมด้านสังคม โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขังช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน</p>
<p>5. ทำการทดสอบความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม</p>	<p>5. จัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกลงในทางบวกต่อหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง ประโยชน์ของการนำหลักสมัชชาชีวิต ไปใช้ในการดำเนินชีวิต</p>	<p>5. จัดกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาด รอบคอบ เตือนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด พื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืน</p> <p>สูงสุด</p>

<p>แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>6. แนะนำแหล่งต้นความรู้ข้อมูล จัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ</p>	<p>แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>6. จัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ตั้งเองมีความรู้สึกรู้จักในทางบวกต่อหลักการที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่อง ประโยชน์ของการนำหลักสี่น โดย ไปใช้ในการดำเนินชีวิต</p>	<p>แนวทางการปลูกฝังพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>6. จัดกิจกรรมด้านเทคโนโลยี โดยส่งเสริมให้ผู้ตั้งเองรู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก</p> <p>7. จัดการบรรยายเชิงปฏิบัติในประเด็นดังต่อไปนี้</p> <p>7.1 การนำหลักภูมิปัญญาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.2 การนำหลักธรรม 8 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.3 นำหลักศีลสมาธิจิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.4 นำหลักอภิปรัชญา 6 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.5 นำหลักศีลสมาธิจิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>
<p>แนวทางการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง</p> <p>7. ให้คำปรึกษา การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง</p>	<p>7. ทำการวัดความรู้สึกรู้สึกของผู้ตั้งเองเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม</p>	<p>7.1 การนำหลักภูมิปัญญาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.2 การนำหลักธรรม 8 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.3 นำหลักศีลสมาธิจิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.4 นำหลักอภิปรัชญา 6 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p> <p>7.5 นำหลักศีลสมาธิจิตไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน</p>

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด ในการส่งผลต่อทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีประเด็นที่จะหยิบยกมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยพบว่า ระดับทัศนคติของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ซึ่งสูงกว่าสมมติฐานที่ตั้งเอาไว้ ทั้งนี้เป็นเพราะ

1. ความรู้ ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 โดยอาจเป็นเพราะผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีการรับรู้สารสนเทศเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อต่างๆอย่างต่อเนื่องเป็นประจำ ทั้งก่อนต้องโทษและระหว่างต้องโทษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ราโช (2553 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูงมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ เดชา กลิ่นจันทร์ (2549) ที่พบว่า เกษตรกรมีระดับการรับรู้ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในจังหวัดนครราชสีมา อยู่ในระดับมาก และส่วนมากได้รับรู้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจากสื่อโทรทัศน์ และ สอดคล้องกับ จิตตินันท์ นันท์ไพบูลย์. (2551 : 79-80) ที่ได้กล่าวถึงข่าวสารข้อมูล ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเกิดทัศนคติ

2. ความรู้สึกในทางบวก ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม รู้สึกดีต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เนื่องจากมีประสบการณ์ที่ดีต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา ราโช (2553 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีเจตคติทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับสูงมาก และ สอดคล้องกับ อัญญา พุกษาพันธ์ทวี (2542 : 12) ได้กล่าวถึงประสบการณ์ที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเกิดทัศนคติในทางบวก

3. พฤติกรรม ของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูงที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

เดชา กลิ่นจันทร์ (2549) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้และระดับการนำไปปฏิบัติ ตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากระดับการรับรู้หรือความรู้เกี่ยวกับแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ใน ระดับสูง ระดับการนำไปปฏิบัติหรือพฤติกรรมที่เป็นไปตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ย่อมอยู่ในระดับสูงด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ยังอาจเป็นเพราะผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัด มหาสารคาม ไม่มีพฤติกรรมบริโภคนิกมก่อนต้องโทษในระดับที่สูง ส่งผลให้ ผู้ต้องขังมี พฤติกรรมเป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ในระดับสูงที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัย ของ นิตยา ราไช (2553 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า พฤติกรรมบริโภคนิกมของบุคคลมีความสัมพันธ์ กับเจตคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

สมมติฐานที่ 2 เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทความผิดของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในการส่งผลต่อทัศนคติ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษาและประเภทความผิดของผู้ต้องขังเรือนจำ จังหวัดมหาสารคาม มีปฏิสัมพันธ์แบบสามทางในการส่งผลต่อทัศนคติ แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียง โดยพบว่า มีปฏิสัมพันธ์แบบสามทางเกิดขึ้น 3 กลุ่มได้แก่

1. เพศ * อายุ * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน
2. เพศ * การศึกษา * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน
3. อายุ * การศึกษา * ประเภทความผิด มีปฏิสัมพันธ์กัน

ผู้วิจัยจึงทำจึงทำการ การเปรียบเทียบแยกตามกลุ่มตัวแปร ตามสมมติฐานที่ 3 ต่อไป

สมมติฐานที่ 3 ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด ต่างกัน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับ การศึกษา และประเภทความผิด ต่างกัน มีทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยพบความแตกต่างในองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับแนวคิด เศรษฐกิจพอเพียง องค์ประกอบความรู้ลึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และ องค์ประกอบพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นเพราะ ผู้ต้องขัง เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด ต่างกัน มีการ รับรู้ต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่แตกต่างกัน เนื่องจาก ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ และประเภทความผิด ต่างกันมีประสบการณ์ และค่านิยมที่แตกต่างกัน ย่อมจะมี การเล็งการรับรู้สารสนเทศในระดับที่แตกต่างกันตามความสนใจของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ

แนวคิดของธงชัย สันติวงษ์ (2539 :166), ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2626 : 64) และ Krech and Crutchfield (2550) ที่กล่าวว่า ทักษะคิดจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่ได้รับ รวมทั้งลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสาร และประสบการณ์ของคนที่มีต่อวัตถุสิ่งของ ย่อมจะเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้บุคคลต่างๆ ตีค่าสิ่งที่เขาได้มีประสบการณ์มาจนกลายเป็นทักษะคิดได้ ซึ่งการรับรู้ที่แตกต่างกันย่อมก่อให้เกิดบุคคลมีความรู้สึกและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของ Sears and others (1991) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบด้านความรู้สึก และพฤติกรรมจะสอดคล้องกับองค์ประกอบด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น

2. ผลการศึกษาการศึกษา แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม

จากการศึกษา แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยมีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

2.1 แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในองค์ประกอบความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหารเรือนจำและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้

2.1.1 ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.1.2 ควรคัดเลือกผู้ต้องขังที่มีความสนใจต่อแนวทางการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง และกระทำผิดเนื่องจากมีความต้องการทางด้านวัตถุสูง

2.1.3 ควรจัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในด้านการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย ในองค์ประกอบ ดังต่อไปนี้

- 1) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง
- 2) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล
- 3) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกัน
- 4) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีความรอบรู้
- 5) ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม

2.1.4 ควรให้ความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) หลักและความหมายของมัชฌิมาปฏิปทา
- 2) หลักและความหมายของมรรค 8

3) หลักและความหมายของสมชีวิตา

4) หลักและความหมายของอบายมุข 6

5) หลักและความหมายของหลักสัน โดษ

2.1.5 ทำการทดสอบความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังการให้อบรม

2.1.6 แนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล จัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ

2.1.7 ให้คำปรึกษา การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในองค์ประกอบความรู้สึกในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหารเรือนจำและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้

2.2.1 ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกในทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) ความพอเพียงจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร
- 2) ความมีเหตุผลจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร
- 3) การมีภูมิคุ้มกันจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร
- 4) การมีความรอบรู้จะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร
- 5) การมีคุณธรรมจะเป็นประโยชน์ต่อตัวผู้ต้องขังที่เข้ารับการอบรมและต่อสังคมอย่างไร

2.2.2 ควรจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้สึกและมุมมองตัวอย่างของบุคคลที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ

2.2.3 ควรจัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกในทางบวกต่อหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) ประโยชน์ของการนำหลักมัชฌิมาปฏิปทา ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 2) ประโยชน์ของการนำหลักมรรค 8 ไปใช้ในวิถีการดำเนินชีวิต

- 3) ประโยชน์ของการนำหลักสมชีวิตา ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 4) ประโยชน์ของการนำหลักอบายมุข 6 ไปใช้ในการดำเนินชีวิต
- 5) ประโยชน์ของการนำหลักสันโดษ ไปใช้ในการดำเนินชีวิต

2.2.4 ควรทำการวัดความรู้สึกรู้สึกของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

2.3 แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่ผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ในองค์ประกอบพฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ผู้บริหารเรือนจำและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ควรดำเนินการดังนี้

2.3.1 ควรจัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 ควรจัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ใช้ชีวิตอย่างพอควร คิดและวางแผนอย่างรอบคอบ มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป การเฝ้าทางเลือกสำรอง

2.3.3 ควรจัดกิจกรรมด้านจิตใจ โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง มีจิตใจเข้มแข็งพึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก

2.3.4 ควรจัดกิจกรรมด้านสังคม โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง ช่วยเหลือเกื้อกูล รู้รักสามัคคี สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและชุมชน

2.3.5 ควรจัดกิจกรรมด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดรอบคอบ เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

2.3.6 จัดกิจกรรมด้านเทคโนโลยี โดยส่งเสริมให้ผู้ต้องขัง รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการและสภาพแวดล้อม พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านเองก่อน ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

2.3.7 จัดการบรรยายเชิงปฏิบัติในประเด็นดังต่อไปนี้

- 1) การนำหลักมัชฌิมาปฏิปทา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 2) การนำหลักมรรค 8 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 3) นำหลักสมชีวิตา ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 4) นำหลักอบายมุข 6 ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- 5) นำหลักสันโดษ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง เพศ อายุ ระดับการศึกษา และประเภทความผิด ในการส่งผลต่อทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม แม้จะพบว่าผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม มีทัศนคติในระดับสูง ต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงแล้วก็ตาม แต่ผู้วิจัยยังมีข้อเสนอแนะเพื่อปลูกฝังทัศนคติต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามให้ดียิ่งขึ้นได้ ดังนี้

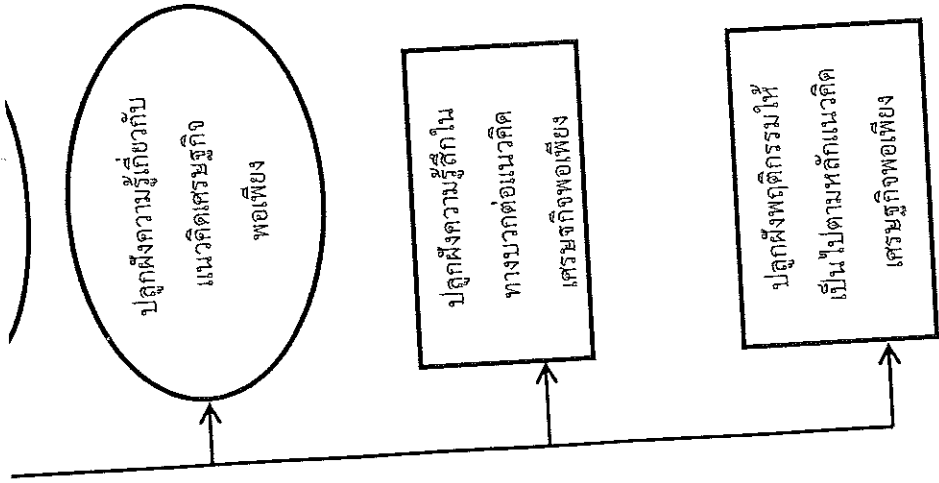
1. ผู้บริหารเรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรมีการประชุมกันอย่างเป็นทางการเพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการดำเนินงาน ให้คำปรึกษา ให้ความเห็นชอบแผนกลยุทธ์แผนปฏิบัติงาน สนับสนุน กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน โดยมีผู้อำนวยการจากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง ร่วมประชุมด้วย
2. สำหรับการบริหารนอกจากจะมีการนำหลักการบริหารต่าง ๆ มาปรับใช้แล้ว ยังควรคำนึงถึง หลักทฤษฎีวิชา และกระบวนการในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง โดยสามารถนำตัวแบบที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้เพื่อนำไปเป็นตัวแบบในการจัด โปรแกรมในการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมนิสัยของผู้ต้องขัง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับเรือนจำอื่นๆที่มีบริบทและสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน
3. กรมราชทัณฑ์ควรให้ความสำคัญกับแนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยควรมีการกำหนดแนวคิดดังกล่าวให้เป็นส่วนหนึ่งของแผนกลยุทธ์ หรือแผนปฏิบัติการ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่เป็นรูปธรรม และควรสนับสนุนในเรื่องของงบประมาณและการเงินให้เพียงพอ
4. ควรมีการทำวิจัยเพื่อติดตามผลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อประเมินความเปลี่ยนแปลงในด้านความประพฤติของผู้ต้องขัง
5. เรือนจำจังหวัดมหาสารคาม ควรดำเนินการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ กลุ่มผู้ต้องขังที่หญิง ที่มีอายุ 18-32 ปี และมีอายุ 47 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และสูงกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น และมีประเภทความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ หรือประเภทความผิดอื่นๆ และประเภทยาเสพติดเป็นกลุ่มสำคัญในการดำเนินการเพื่อแก้ไขฟื้นฟู เนื่องจากมีทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมอยู่ในระดับต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับผู้ต้องขังกลุ่มอื่นๆ โดยควรใช้แนวทางดำเนินการปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง ตามข้อเสนอแนะที่ 6

6. แนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับทุกเรือนจำ ผู้วิจัยได้สรุปเนื้อหาสร้างเป็น “กระบวนการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้ต้องขัง” (Simmonds’s Sufficiency Economy Instructing Process for Inmates) สำหรับนำไปใช้เป็นแนวทางในการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับทุกเรือนจำ ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังที่มีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
  2. จัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในด้านการศึกษาเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย
  3. ให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
  4. แนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล จัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
  5. ให้ความปรึกษา การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
  6. ทำการทดสอบความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม
1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ได้ประสบความสำเร็จ
  2. จัดให้มีการถ่ายทอดความรู้สึกละเอียดของบุคคลที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ
  3. จัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกในทางบวกต่อหรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียง
  4. ทำการวัดความรู้สึกละเอียดของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังรับการอบรม
  1. จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ

แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

2. จัดกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ, ด้านจิตใจ, ด้านสังคม, ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ด้านเทคโนโลยี
3. จัดการบรรยายเชิงปฏิบัติในประเด็น การนำหลักปรัชญาไปปฏิบัติ, หลักธรรม 8, หลักสมวิธีดา, หลักอบายมุข 6, หลักสันโดษ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

จาก “ตัวแบบพีระมิด” (Simmonds’s Pyramid Model) ดังกล่าว สามารถอธิบายได้
ดังนี้

1. ทำการปลูกฝังความรู้เกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ จัดทำโครงการ
อบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับแนวคิด
เศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งจัดวิทยากรที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญในด้านการ
ปลูกฝังแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ต้องขังกลุ่มเป้าหมาย ในองค์ประกอบ
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความพอเพียง, ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับความมีเหตุผล,
ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีภูมิคุ้มกัน, ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีความ
รอบรู้ และความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีคุณธรรม นอกจากนี้แล้วยังควรให้ความรู้
เกี่ยวกับหลักธรรมที่มีความเกี่ยวข้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่อง หลักและความหมาย
ของมัชฌิมาปฏิปทา, หลักและความหมายของมรรค 8, หลักและความหมายของสมชีวิตา,
หลักและความหมายของอบายมุข 6 และ หลักและความหมายของหลักสันโดษ อีกทั้งควรทำ
การทดสอบความรู้ของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทั้งก่อนและหลังการให้อบรม
, แนะนำแหล่งค้นคว้าข้อมูล จัดบอร์ด จัดนิทรรศการ หรือกิจกรรมเกี่ยวกับโครงการอัน
เนื่องมาจากพระราชดำริฯ และให้คำปรึกษา การดำเนินชีวิตตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ทำการปลูกฝังความรู้สึกลงในทางบวกต่อแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ
จัดทำโครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขังเพื่อให้ผู้ต้องขังมีความรู้สึกใน
ทางบวกเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พร้อมทั้งควรจัดให้มีการถ่ายทอดความรู้สึกและ
มุมมองตัวอย่างของบุคคลที่นำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้แล้วประสบความสำเร็จ เพื่อให้
เกิดแรงกระตุ้นและเป็นแบบอย่างให้แก่ผู้เข้ารับการอบรม อีกทั้งเป็นการสร้างประสบการณ์ใน
ทางบวกต่อผู้เข้ารับการอบรม และควรจัดการบรรยายแบบมีส่วนร่วมเพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมี
ความรู้สึกในทางบวกต่อหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วม
ร่วมของผู้เข้ารับการอบรม และควรทำการวัดความรู้สึกของผู้ต้องขังเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจ
พอเพียงทั้งก่อนและหลังเข้ารับการอบรม

3. ปลูกฝังพฤติกรรมให้เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการ จัดทำ
โครงการอบรมแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้แก่ผู้ต้องขัง โดยกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อให้
ผู้ต้องขังมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยการจัดกิจกรรมด้าน
เศรษฐกิจ, ด้านจิตใจ, ด้านสังคม, ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ด้านเทคโนโลยี
เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ทดลองการปฏิบัติเสมือนจริงอันจะช่วยสร้างประสบการณ์การมี

พฤติกรรมที่เป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้เข้ารับการอบรม และควรจัดการบรรยายเชิงปฏิบัติในประเด็น การนำหลักมัชฌิมาปฏิปทา, หลักมรรค 8, หลักสมชิวิตา, หลักอบายมุข 6, หลักสันโดษ ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เพื่อให้ผู้เข้ารับการเกิดความคุ้นเคย และสามารถนำหลักธรรมไปใช้ในสถานการณ์จริงในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสมและเป็นไปตามหลักแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาทัศนคติของเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของผู้ต้องขังเรือนจำจังหวัดมหาสารคามครั้งต่อไปควรศึกษาผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากกระบวนการปลูกฝังทัศนคติ และควรศึกษาเปรียบเทียบ ความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ต้องขังที่เข้ารับการปลูกฝังตาม “ตัวแบบกระบวนการปลูกฝังทัศนคติเกี่ยวกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับผู้ต้องขัง” (Sufficiency Economy Instructing Process Model for Inmates) เพื่อศึกษาความเปลี่ยนแปลงของความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมของผู้ต้องขังและประสิทธิผลของตัวแบบดังกล่าว

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY